

منافع شخصی، منافع گروهی

تصویرگر: سعید رزاقی

حسام سبحانی

و سرانجام...
دوراد و مخ چی... که هر دو
۲۰ گرفته‌اند، اما...

بهترین
انتخاب؟!

سلام!
تعجب نکن! این بار به
جای دوراد، من می‌خواهم
باهات صحبت کنم. لابد
در شماره‌های قبلی مرا
دیدهای. من اجتماعی
هستم، معلم ریاضی
دوراد

بگذریم. بهتره خودت
بینی، فقط یادت باشد
که این‌ها فقط برای
آموزش ریاضی است.

حتماً خبر داری
که دوراد و مخ چی رقابت
سنگینی با هم دارند. حالا
من می‌خواهم از این رقابت
سوءاستفاده کنم؛ البته برای
آموزش ریاضی.
توی این داستان با
صحنه‌هایی روبه‌رو
می‌شوی که...

واقعاً که!

دادرسی الکی
نمی‌گوید!

«من هم شاهد
بودم!»

از مخ چی
بعیده!

صفر چیه؟!
اخراج می‌شوند؟

لابد صفر
می‌گیرن!

با تقلب!

با اینکه دادرسی هم
تقلب را تأیید می‌کند، اما باز هم
می‌خواهم به آن‌ها یک فرصت بدهم.
ما باید فرصت دفاع کردن بهشان
بدهیم و به این زودی درباره آن‌ها
قضاوت نکنیم.

دوراد، اول تو از کلاس برو بیرون تا چند تا
سؤال از مخ چی بپرسم. بعد جای شما دو تا عوض
می‌شود تا حقیقت را کشف کنیم. دادرسی هم
بیرون می‌رود تا حواسش باشد که به حرف‌های
داخل کلاس گوش نکنید. بچه‌ها!
فضا را آماده کنید.

اگر هر دو بگویند که هیچ کدام تقلب نکرده‌اید، نفری یک نمره از شما کم می‌شود.

اگر بگویی مخ‌چی از روی دست تو تقلب کرده، اما مخ‌چی بگویند هیچ‌کدام تقلب نکرده‌اید، از تو نمره‌ای کم نمی‌شود و ۵ نمره از مخ‌چی کم می‌شود.

من که تقلب نکردم، فکر نمی‌کنم دوراد هم تقلب کرده باشد، اما...

اما اگر هر دو دیگری را متهم کنید، از هر کدام از شما ۳ نمره کم می‌شود. حالا خوب فکرت را بکن و جواب بده.

اما اگر دوراد بگویند هیچ‌کدام تقلب نکرده‌اید و تو بگوینی که دوراد از روی دست تو دیده، برعکس می‌شود؛ از تو نمره‌ای کم نمی‌شود و از دوراد ۵ نمره کم می‌شود.

بهتر است من هم متهمش کنم
تا به جای ۵ نمره، لاقل ۳
نمره ازم کم شود.

باز ۱۷ از ۱۵ بهتر
است. تا حالا توی عمرم
۱۵ نگرفته‌ام. من که
مطمئنم او می‌خواهد مرا
ضایع کند.

شک ندارم که دوراد مرا متهم
می‌کند تا جلوی بچه‌ها آبرویم
برود.

اما مطمئنم که مخ‌چی
دلش نمی‌آید ۱۹ بگیرد.
برای همین من را متهم
می‌کند تا از خودش
نمره‌ای کم نشود. کور
خوانده!

دوراد تقلب
کرده!

مخ‌چی تقلب
کرده!

اووووه!

بچه‌ها، این برنامه فقط برای
آموزش یک بحث ریاضی بود
که جان‌نش مطرح کرد. اصلاً
تقلبی در کار نبوده.

و این طوری حال
دانش‌آموزانم را گرفتیم... ای
بابا! چه زود باور می‌کنی!
شوخی کردم.

آخیش‌ش‌ش!

نه، بچه‌ها! این قدر زود قضاوت نکنید. من از دادرس خواستم که برای اجرای این نقشه به من کمک کند. حالا از او می‌خواهم این بحث را برای بچه‌ها توضیح دهد.

مجموع نمراتی کم کم می‌شود	نمره‌ای که از مجموعی کم می‌شود	نمره‌ای که از دو-را کم می‌شود	
۶	۱	۱	اگر هر دو نمره را انکار کنند
۵	۵	۰	اگر فقط دو-را را منح می‌باشند
۵	۰	۵	اگر فقط مجموعی دو-را را منق کنند
۶	۳	۳	اگر هر دو نمره را را منق کنند

این بحثی بود که جان نش، ریاضی‌دان و اقتصاددان بزرگ و برنده جایزه نوبل، مطرح کرد. او در نظریه بازی‌ها با ذکر این مثال، توضیح می‌دهد که برای اغلب آدم‌ها منافع شخصی مهم‌تر از منافع گروهی است.

فقط بی‌نظر کلاس ما و بی‌طرف داستان آقای شیده‌چی!

کی؟

متأسفانه بیشتر آدم‌ها مثل دوراد و مخ‌چی منافع شخصی خود را به منافع گروه ترجیح می‌دهند. جالب‌تر اینکه اغلب به خاطر اعتماد نداشتن به دیگری، دست به متهم کردن دیگری می‌زنند و به جای ۲ نمره، از آن‌ها ۶ نمره کم می‌شود.

منم همین‌طور! ولی فکر می‌کنم فقط دو نفر در کل دنیا وجود دارد که حالت اول را انتخاب کنند.

دقیقاً! من چون فکر می‌کردم دوراد مرا متهم می‌کند، چنین حرفی زدم.